

TÜRKÇE YETERLİK SINAVI'NIN (TYS) ULUSLARARASI GEÇERLİĞE SAHİP BAZI DİL YETERLİK SINAVLARIYLA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI *

Araştırma Makalesi / Research Article

Şengül, M. ve Demirel, S. (2020). Türkçe Yeterlik Sınavı'nın (TYS) Uluslararası Geçerliğe Sahip Bazı Dil Yeterlik Sınavlarıyla Ölçme ve Değerlendirme Ölçütleri Açısından Karşılaştırılması. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(1), 171-186.

Geliş Tarihi: 17.02.2020

Kabul Tarihi: 02.06.2020

E-ISSN: 2149-3871

Doç. Dr. Murat ŞENGÜL
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
muratsengul@nevsehir.edu.tr
ORCID No: 0000-0003-2163-9420

Serkan DEMİREL
Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Yabancı Dil
Olarak Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı Doktora Öğrencisi
muallimserkan@hotmail.com
ORCID No: 0000-0002-5039-0372

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Türkçe Yeterlik Sınavı'nı (TYS) uluslararası alanda uygulanan dil yeterlik sınavlarıyla ölçme ve değerlendirme ölçütleri açısından karşılaştırıp YYS'nin niteliksel görünümünü tespit etmektir. Araştırmanın veri kaynağını Yunus Emre Enstitüsü tarafından yapılan Türkçe Yeterlik Sınavı (TYS) ve uluslararası alanda yapılan ve sınav sonuçları ÖSYM'nin eşdeğerlik tablosunda yer alan dil yeterlik sınavları (İngilizce için CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik; Almanca için TestDaF, DSD II, telc Deutsch ve Goethe-Zertifikat; Fransızca için DELF & DALF, İspanyolca için DELE, İtalyanca için CELI, Rusça için TORFL) oluşturmaktadır. YYS ile uluslararası geçerliğe sahip dil yeterlik sınavlarına ait örnek sınavların içeriklerine ait dokümanlar, bilgi ve belgeler bu araştırmanın veri kaynağı olarak içerik analizi tekniğiyle incelemeye tabi tutulmuştur.

Sınavların ölçme-değerlendirme ölçütlerindeki farklılıklara ilişkin bulgularda, YYS'nin 100 puan üzerinden değerlendirilen sınavlarla benzer bir değerlendirme sürecine tabi tutulduğu, YYS'de ve çoğu sınavda toplam puanın becerilere eşit oranda dağıtıldığı belirlenmiştir. Alınan puanların denk geldiği sertifika seviyesi puan aralıklarının ise çoğu sınavda birbirinden farklı olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: YYS, Dil Yeterlik Sınavı, Diller için AOÖÇ, Ölçme ve Değerlendirme.

* Bu makale, birinci yazarın danışmanlığında, ikinci yazar tarafından hazırlanan "Türkçe Yeterlik Sınavı'nın (TYS) Uluslararası Geçerliğe Sahip Bazı Dil Yeterlik Sınavlarıyla Karşılaştırılması" adlı yüksek lisans tezinden özetlenerek hazırlanmıştır.

COMPARISON OF TURKISH PROFICIENCY EXAM (TPE) WITH SOME INTERNATIONAL LANGUAGE PROFICIENCY EXAMS IN TERMS OF MEASUREMENT AND EVALUATION CRITERIA

ABSTRACT

In language proficiency exams, it is important to determine which language skill is learned and (or) taught. The aim of this study is to compare Turkish Proficiency Exam (TPE) with the internationally applied language proficiency tests and to determine the quality of TPE. The data source of the research is Turkish Proficiency Exam (TPE) conducted by Yunus Emre Institute and language proficiency exams, which are conducted in the international field and the results of the exams in the Assessment, Selection and Placement Centre (ASPC / ÖSYM) (CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Academic for English; TestDaF, DSD II, telc Deutsch and Goethe-Zertifikat for German; DELF & DALF for French, DELE for Spanish, CELI for Italian, TORFL for Russian). The documents related to the content of sample exams for internationally valid language proficiency tests with TPE have been examined by the content analysis technique as the data source of this research.

In the findings regarding the differences in the measurement-evaluation criteria of the exams, it was determined that TYS was subjected to a similar evaluation process with the exams evaluated over 100 points, and the total score was distributed equally to the skills in TPE and in most exams. It was determined that the certificate level score ranges, in which the scores received coincide, differ from each other in most exams.

Keywords: Turkish Proficiency Exam, CEFR, Accreditation, Validity.

1. GİRİŞ

1.1. Dil Becerilerinin Ölçümü

Uluslararası dil yeterlik sınavlarında kullanılan beceriler alımlama (okuma-dinleme), üretim (yazma-konuşma) ve etkileşim (karşılıklı konuşma) olarak belirlenmiştir. Dil yeterlik sınavlarında 4 becerinin başarısı ölçülür. Yazılı sınavlarda okuma, dinleme ve yazma becerisi, sözlü sınavlarda konuşma becerisi ölçülür. Konuşma sınavı sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma (etkileşim) olarak uygulanmaktadır. İnternet tabanlı sınavlar internet ortamında gerçekleştirildiğinden karşılıklı konuşma şeklindeki uygulamalar yapılamamaktadır.

Dil öğre(n/t)ilirken bir becerinin hangi seviyede öğre(n/t)ildiğinin ölçülmesi gereklidir. Bu ölçümler standartlaştırılmış ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle ve araçlarıyla yapılmalıdır. Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde (AOÖÇ) [The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)] belirtilen 13 ölçme ve değerlendirme türü bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme türleri ve bunlara ilişkin detaylar Diller için AOÖÇ'nin 9. bölümünde açıklanmıştır. Diller için AOÖÇ'deki ölçme ve değerlendirme türleri aşağıda tablolştırılmıştır:

Tablo 1: Diller için AOÖÇ'deki Ölçme ve Değerlendirme Türleri

1	Seviye belirleme testi (achievement assessment)	Yeterlik testi (proficiency assessment)
2	Norma dayalı değerlendirme	Ölçüte dayalı değerlendirme
3	Hedefe ulaşan öğrenimde ölçüte dayalı değerlendirme	Ölçüte dayalı devamlı değerlendirme
4	Devamlı ölçme	Zaman zaman ölçme
5	Biçimlendirici ölçme	Toplamsal değerlendirme
6	Dolaysız ölçme	Dolaylı ölçme
7	Başarı ölçme	Bilgilerin ölçülmesi
8	Öznel ölçme	Nesnel ölçme
9	Bir basamağa göre seviye tespit etme	Kontrol listesi kullanarak seviye tespit etme
10	İzlenime dayalı ölçme	Yönlendirilmiş karar
11	Bütünsel ölçme	Analitik ölçme
12	Bir kategoriye göre ölçme	Birçok kategoriye göre ölçme
13	Akran değerlendirme	Öz değerlendirme

Kaynak: Telc (2013: 179)

Tablodaki ölçme değerlendirme türlerinden birisi olan seviye belirleme testi / yeterlik testi bölümü, araştırmanın inceleme alanı olan dil yeterlik sınavlarıyla ilişkilidir. Seviye belirleme testleriyle dil yeterlik sınavlarının farkları şu şekilde ifade edilmiştir:

“Seviye belirleme testi belirli hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını, yani ne öğretildiğini sınar. Böylece bu testler, bir haftalık, bir dönemlik gibi çalışma süreleriyle veya ders kitabı, ders planı gibi unsurlarla ilişkilidir. Bir seviye belirleme testi, kursla bağlantılı olduğu için değerlendirmede içeriden bakış söz konusudur” (Telc, 2013: 179). “Buna karşın dil yeterlik sınavı (seviye belirleme sınavı, proficiency test) yaşam çerçevesinde kullanım söz konusu olduğunda bir bireyin neleri yapabildiğini, neleri bildiğini sınar. Bu tür ölçmede ise bir dıştan bakış söz konusudur” (Telc, 2013: 179). Bu bilgiden yola çıkılarak seviye belirleme testlerinin, bir kurs sonucunda verilen bilgilerin ölçülmesinde kullanıldığı; dil yeterlik sınavlarının ise daha geniş alanda, yaşam çerçevesindeki bilgileri sınamak için kullanıldığı sonucuna varılmaktadır.

Seviye tespit sınavları ve dil yeterlik sınavları birbirinden farklı iki sınav olarak da algılanmamalıdır. Bu durum şöyle ifade edilmiştir: “Gereksinime dayanan öğretim/öğrenim bağlamındaki bildirişimsel testlerde bir seviye belirleme testi (dersteki içeriğe yönelik) ve dil yeterliğini ölçen test (gerçek yaşam alanındaki yeteneklere yönelik) arasındaki farkın oldukça az olması gerekir. Bir seviye belirleme testi, belirli durumlardaki pratik dil kullanımını sınamayı amaçladığı ve gelişen yeterliğin dengeli bir tablosunu göstermek istediği ölçüde, dil yeterliğinin saptanmasını da kapsar. Dil yeterliğini ölçen bir sınav ise, şeffaf nitelikteki belirli bir ders planına dayanan ve dil öğrenenlere neyi başardıklarını gösterme olanağı sağlayan dilsel ve bildirişimsel görevlerden oluştuğu ölçüde, dersle ilgili başarıyı kontrol etmeye uygun olur (dil yeterlik testi gibi)” (Telc, 2013: 179).

1.2. Dil Becerilerinin Ölçümünde Belirlenen Ölçütler

Dil becerilerini ölçerken ölçütlerin belirlenmesi, ölçme ve değerlendirmenin doğru yapılabilmesi açısından önemlidir. Ölçme değerlendirmede üç kavram önemlidir. Bunlar: geçerlik, güvenilirlik ve uygulanabilirliktir.

Geçerlikte, bir test veya bir ölçme yöntemi, gerçekte ölçülen kurgu, ilgili bağlamda ölçülmesi gereken ve bu şekilde kazanılan bilgiler, söz konusu adayın bu konudaki yeterliğini tam olarak yansıtmalıdır. Bunu kanıtlayabildiği ölçüde geçerlidir (Telc, 2013: 173). Ölçmenin, öğretilenlerden olması geçerlik kavramıyla ilgilidir.

Güvenirlik, geçerliğe göre daha teknik bir terimdir. Bir testin gerçek ve benzetim tekniğiyle iki ayrı uygulamasında adaylar arasında aynı başarının elde edilmesidir (Telc, 2013: 173). Güvenirlikte bir sınavdan elde edilen sonuç farklı zamanda elde edilen sonuçtan farklı olmamalıdır.

“Bir ölçme ve değerlendirme yöntemi, kullanılabilmesi için uygulanabilir nitelikte olmalıdır. Özellikle başarı testlerinde uygulanabilirlik önemli bir unsurdur” (Telc, 2013: 174). Hedef kitleye göre uygulanabilecek ölçme ve değerlendirme yöntemi kullanılmalıdır.

AOÖÇ’deki basamak kümelerinde A1 öncesinden C2 seviyesine kadar tanımlayıcılar belirlenmiştir. Bu basamak kümelerinde belirtilen açıklamalara göre hangi seviyeye sahip olduğunu belirlemek için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Bu nedenle yapılacak sınavın, ölçülecek seviyedeki tanımlayıcılara uygun olması gerekmektedir. Yapılacak sınavlar, hangi seviyedeki sınavsa o seviyedeki basamaklar kümesindeki tanımlayıcıları kapsamalıdır. Örnek olarak B2 seviye sınavı, B2’de belirlenen basamak kümesindeki tanımlayıcıları içermelidir. Dil becerileri basamak kümelerindeki tanımlayıcılarına göre sınav sağlayıcıları sınavlarını oluşturmaktadır.

Sınavların hazırlanmasında metin seçimi kadar sınavın teknik ayrıntıları da önemlidir. “Sınavın teknik olarak dökümünü şu şekilde Milanovic belirtmektedir:

1. Sınav süresi,
2. Sınavın kaç bölümden oluştuğu,
3. Her bölümde kaç sorunun olduğu,
4. Her bölümde kullanılan soru türlerinin ne olduğu,
5. Kullanılan metinlerin uzunluğu,

6. Parçaların formatları ve uzunlukları,
7. Her soru için verilen puan ve toplam puan,
8. Ölçme ve değerlendirme ayrıntıları,
9. Notlandırma şemasının nasıl çizildiği ile ilgili detaylar,
10. Sınavı yapan kişinin notlandırma sistemi,
11. Kontrolsüz yazma ve sözlü sınavın değerlendirilmesi ölçütleri,
12. Notlandırma prosedürün ayrıntıları ve sonuçların bildirilmesi” (Milanovic, 2002: 29’ dan aktaran: Köse, 2008: 41).

Yukarıda belirtilen maddelerin sınav kılavuzlarında yer alması da adayların sınav hakkında bilgi sahibi olmasına katkı sağlayacaktır. Sınavların kılavuzlarında sınav süreleri, sınavın kaç bölümden oluştuğu, her bölümde kaç sorunun olduğu bilgilerine ulaşılabilir. Sınav yapan kurum, örnek sınavını internet sitesinde paylaşmaktadır. Örnek sınav incelendiğinde her bölümde kullanılan soru türlerinin ne olduğu, kullanılan metinlerin uzunluğu, parçaların formatları ve uzunlukları bilgisine ulaşılabilir. Ölçme-değerlendirme yönergelerinde her soru için verilen puan ve toplam puan, ölçme ve değerlendirme ayrıntıları, notlandırma şemasının nasıl çizildiği ile ilgili detaylar, sınavı yapan kişinin notlandırma sistemi, kontrolsüz yazma ve sözlü sınavın değerlendirilmesi ölçütleri, notlandırma prosedürün ayrıntıları ve sonuçların bildirilmesi yer almaktadır.

Dil yeterlik sınavlarında örnek sınavlarla beraber sınav kılavuzları paylaşılmalıdır. Sınav kılavuzlarında yukarıda belirtilen 12 maddeye ilişkin detaylar bulunmalıdır. Dil yeterlik sınavları 4 beceriden oluşmaktadır. Her beceri için genel açıklamalar ve özel açıklamalar bulunmalıdır. Genel açıklamalarda her beceri sınavına ait genel açıklamalar, özel açıklamalarda her beceri sınavına ait alt açıklamalar yer almalıdır. Konuşma ve yazma sınavlarının dereceli puanlama anahtarı paylaşılmalıdır. Buradaki anahtara ait puanlama bilgisi adayın sınava nasıl hazırlanması gerektiği konusunda bilgi verecektir.

Bazı dil yeterlik sınavları tek sınavdan oluşmaktadır. Tek sınavdan alacağı puana göre sertifika seviyesi belirlenmektedir. Bu sınavların sertifika seviyeleri genellikle B2, C1, C2’dir. Bu durumda olan sınavların soruları hazırlanırken sertifika seviyesi olan B2, C1, C2 seviyesinde belirlenen Diller için AOÖÇ’de belirtilen beceri tanımları dikkate alarak hazırlanmalıdır.

Dil yeterlik sınavlarının değerlendirilme aşaması yazılı ve sözlü sınavlara göre değişkenlik gösterir. Okuma ve dinleme sınavında değerlendirme her bir doğru soru için çıkarılan puanlama tablosuna göre yapılmaktadır. Çoktan seçmeli testlerde optik okuma cihazı vb. aracılığıyla cevaplar değerlendirilmektedir. Yazma ve konuşma becerilerindeki değerlendirmeler dereceli puanlama anahtarı sistemine göre yapılmaktadır. Belirlenen anahtara göre adayın verdiği cevaplar değerlendirilir.

Konuşma becerilerinin değerlendirilme süreci daha hassastır. Konuşma becerisinin değerlendirilmesinde kategoriler bulunmaktadır.

Diller için AOÖÇ’de 14 kategori bulunmaktadır. Bu kategoriler:

- “1- Konuşucu ve Dinleyici Rollerinin Değişmesi,
- 2- İş Birliği,
- 3- Bir Şeyin Açıklamasını Rica Etme,
- 4- Akıcılık,
- 5- Esneklik,
- 6- Tutarlılık ve Bağlılık,
- 7- Konu Geliştirme,
- 8- Doğruluk,
- 9- Toplumdilbilgisel Uygunluk,
- 10- Dilsel Araçlar Alanı (Genel)
- 11- Sözcük Dağarcığı Alanı,
- 12- Dil Bilgisel Doğruluk,
- 13- Sözcük Dağarcığı Hâkimiyeti,
- 14- Telaffuz ve Tonlama Hâkimiyeti” (Telc, 2013: 188).

“Bu özelliklerin çoğunu içeren tanımlayıcılar, genel bir kontrol listesine alınabilir; ancak 14 dil üretiminin ölçülmesi için 14 kategori çok fazladır. Bu nedenle, uygulamaya yönelik her yaklaşımda böyle bir kategori listesinin belli bir seçim yapılarak kullanılması avantajlıdır; bu seçimde özellikler bir araya getirilir, yeniden adlandırılır ve dil öğrenenlerin gereksinimlerine, ilgili test görevine ve ölçmenin yapıldığı öğretim tasarısına uygun değerlendirme ölçütlerinden oluşan küçük bir gruba indirgenir. Burada ortaya çıkan ölçütler aynı önemde ağırlıklandırılabilirdiği gibi, bir görev için önemli olan belirli etmenler daha ağırlıklı olabilir” (Telc, 2013: 189). Değerlendiriciler belirlenen kategorilere göre puanlama yaparak adayın konuşma becerisine ait puanı hesaplanır.

TYS ile ilgili yapılmış bu kapsamda çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda, araştırmada YYS'nin ve diğer dil yeterlik sınavlarının ölçme ve değerlendirme ölçütleri açısından niteliksel görünümünü incelenerek aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1- YYS ve uluslararası çapta uygulanan diğer sınavlar kaç puan üzerinden değerlendirilmektedir ve bu sınavların becerilere göre puan dağılımları nasıldır?

2- YYS ve uluslararası çapta uygulanan diğer sınavlardan alınan puanların denk geldiği sertifika seviyeleri sınavlar açısından farklılık göstermekte midir?

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Bu bağlamda Yıldırım ve Şimşek (2013, s. 83), durum çalışmasını bir veya birkaç durumu kendi sınırları içerisinde bütüncül olarak analiz etme olarak tanımlayıp durum çalışmasında doküman analizinin yapılabileceğini, verilerin analizinde ise betimleme, örnekleme, karşılaştırmalı analiz yapılabileceğini, raporlaştırmada ise durumların tek başına veya karşılaştırmalı olarak tanımlanabileceğini ve yorumlanabileceğini ifade eder (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 320). Sınavlara ilişkin karşılaştırma, alt kategoriler çerçevesinde, iç içe geçmiş çoklu durum deseniyle ele alınmıştır.

2.2. Veri Kaynağı / Çalışma Materyali

Araştırmanın veri kaynağı dil yeterlik sınavlarıdır. YYS (YEE, 2018a) ve uluslararası geçerliğe sahip olup ÖSYM (ÖSYM, 2016) tarafından eşdeğerlikleri ortaya konan dil yeterlik sınavları (İngilizce için CPE (Cambridge, 2018a), ve CAE (Cambridge, 2018b), TOEFL iBT (ETS, 2018), PTE Akademik (Pearson, 2018); Almanca için TestDaF (TestDaF, 2019), DSD II (ZfA, 2018), telc Deutsch (Telc, 2018) ve Goethe-Zertifikat (Goethe, 2018); Fransızca için DELF & DALF (CIEP, 2018), İspanyolca için DELE (Cervantes, 2018), İtalyanca için CELI (Perugia, 2018), Rusça için TORFL (Pushkin, 2018)'dir. YYS ile uluslararası geçerliğe sahip dil yeterlik sınavlarına ait örnek sınavların içeriklerine ait dokümanlar, bilgi ve belgeler bu araştırmanın veri kaynağı olarak incelemeye tabi tutulmuştur. Dil yeterlik sınavlarına ait örnek sınavlar ve bilgilendirici metinler resmi internet sitelerinden indirilmiştir. İlgili sınavın enstitüleri, sınav merkezleriyle irtibata geçilip sınavlar hakkında bilgi toplanmış, ilgili içeriğin gerekli kısımları Türkçeye çevrilmiştir.

2.3. Veri Toplama Tekniği

Araştırmada veriler doküman incelemesiyle toplanmıştır. Doküman incelemesi “araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren, yazılı ve görsel materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187-188).

2.4. Veri Analizi Tekniği

Araştırmada veriler, içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. “İçerik analizi, metin içinde tanımlanan belirli karakterlerden sistematik ve tarafsız sonuçlar çıkarmak için kullanılan bir araştırma tekniğidir” (Stone ve ark. 1966, s. 213'ten aktaran: Koçak ve Arun, 2006, s. 22). Dil yeterlik sınavlarında belirlenen problemlere ait ham bilgiler elde edildikten sonra oluşturulan tablolara bu bilgiler işlenmiştir. Tablolar oluşturulurken 25 sınav, bütün tablolarda aynı düzende olacak şekilde yerleştirilmiştir. İncelemelere ilişkin bulgular, oluşturulan tablodaki ilgili sınavın karşısına açıklama olarak belirtilmiştir. Bu şekilde araştırılan bulguya ait yorumlar, tablodaki bilgilere göre karşılaştırılarak yazılmıştır. Bu doğrultuda bulgular ve yorumlar elde edilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Sınavlar uygulandıktan sonra sınavların değerlendirilmesi yapılmaktadır. Değerlendirme sonucuna göre, adayların sınavdan aldıkları puanlarla dil seviyeleri belirlenmektedir. Bu bölümde sınavların kaç puan üzerinden değerlendirildiğine ve becerilere göre puan dağılımlarına, alınan puanların denk geldiği sertifika seviyesine ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

3.1. Sınavların Kaç Puan Üzerinden Değerlendirildiğine ve Becerilere Göre Puan Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Dil yeterlik sınavlarının puanlama sistemi farklılık gösterebilir. Sınavlarda, standartlaştırılmış veya ortak bir puan uygulaması bulunmamaktadır. Sınavların kendilerine özgü puanlama sistemi vardır. Bu durum aşağıda tablolaştırılmıştır:

Tablo 2: Sınavlardaki Becerilerin Puanlanmasına İlişkin Bilgiler

Dil	Sınavın Adı	Becerilere Göre Puan Dağılımı						Toplam	
		Okuma	Dinleme	Yazma	Konuşma	Dil Bilgisi	Bütünleşik		
Türkçe	TYS	25	25	25	25			100	
	CPE	230	230	230	230	230		230	
	CAE	210	210	210	210	210		210	
İngilizce	TOEFL iBT	30	30	30	30			120	
	PTE Akademik	90	90	90	90	90 (Etkileşimsel beceriler)		90	
Almanca	TestDaF	30	25	Puan bilgisi yok	Puan bilgisi yok			Puan bilgisi yok	
	DSD II	24	24	24	24			96	
	telc Deutsch	B2	75	75	45	75	30		300
		C1	48	48	22	48	48		214
		C2	40	40	40	40			160
	Goethe-Zertifikat	B2	25	25	25	25			100
		C1	25	25	25	25			100
C2 GDS		25	25	25	25			100	
Fransızca	DELF B2	25	25	25	25			100	
	DALF C1	25	25	25	25			100	
	DELF & DALF	DALF C2					Sözlü anlatım 50, yazılı anlatım 50		100
		Nivel B2	25	25	25	25			100
İspanyolca	DELE	Nivel C1	25	25	25	25			100
		Nivel C2			33.33	33.34		Dinleme, okuma, dil bilgisi 33.33	100
İtalyanca	CELI	CELI 3	40	40	40	60	20		200
		CELI 4	40	30	50	60	20		200
		CELI 5	40	30	60	50	20		200
Rusça	TORFL	Level 2	150	150	65	145	150		660
		Level 3	150	150	100	150	100		650
		Level 4	136	150	95	165	141		687

Sınavların toplam puanları incelendiğinde toplam sınav puanı 100 olan sınavlar TYS, Goethe-Zertifikat, DELF & DALF, DELE sınavlarıdır. CPE toplam 230 puan, CAE toplam 210 puan, TOEFL iBT toplam 120 puan, PTE Akademik toplam 90 puan, DSD II toplam 96 puan, telc Deutsch B2 toplam 300 puan, telc Deutsch C1 toplam 214 puan, telc Deutsch C2 toplam 160 puan, CELI sınavları toplam 200 puan üzerinden değerlendirilmektedir. TORFL Level 2; 660 puan, Level 3; 650 puan, Level 4 687 puan üzerinden değerlendirilmektedir. TestDaF sınavının okuma ve dinleme becerisine ait puanlar belirtilmişken, yazma ve konuşma puanlamalarına ilişkin bir

açıklamama bulunmamaktadır. Puanlamalar 96 ile 687 puan arasında değişmektedir. Toplam 96 puanlık değerlendirme DSD II sınavında, 687 puanlık değerlendirme TORFL Level 4 sınavındadır.

Her beceri puanının eşit puanlanmış olduğu sınavlar TYS, CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik, DSD II, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELF B2, DALF C1, DELE Nivel B2, DELE Nivel C1 sınavlarıdır. Her becerinin farklı puan değerinin olduğu sınavlar TestDaF (Okuma ve dinleme), telc Deutsch B2, telc Deutsch C1, CELI 3, CELI 4, CELI 5, TORFL Level 2, TORFL Level 3, TORFL Level 4 sınavlarıdır. DALF C2 ve DELE Nivel C2 sınavları bütünleşik beceri soruları olduğu için puanlamaları da bütünleşik olmaktadır.

Sınavlar puanlandırılırken 2 yöntem takip edilmiştir. 1. yöntemde becerilerde alınan puanların toplamı, toplam puanı oluşturmaktadır. Bu sınavlar TYS, TOEFL iBT, DSD II, TestDaF, telc Deutsch sınavları, Goethe-Zertifikat sınavları, DELF&DALF sınavları, DELE sınavları, CELI sınavları, TORFL sınavlarıdır. Örneğin TYS’de bir aday okuma bölümünden 22 puan, dinleme bölümünden 21 puan, yazma bölümünden 23 puan, konuşma bölümünden 22 puan aldığı adayın toplam puanı 22+21+23+22=88’dir. 2. yöntemde her beceriden alınan puanlar toplanıp ortalaması alınır. Bu sınavlar CPE, CAE, PTE Akademik sınavlarıdır. CPE sınavında her beceri 230 puan üzerinden ayrı ayrı hesaplanıp ortalaması alınır. Örnek sınav sonuç tablosuna göre bir aday okumadan 200 puan, dil kullanımından 194 puan, dinlemeden 202 puan, yazmadan 205 puan, konuşmadan 212 puan almıştır. Adayın sonuç puanı 203’tür. PTE Akademik sınavının puanlama tekniği 2. yöntemdir. Örnek aday sonuç belgesi incelendiğinde 2 ana, 10 alt başlıkla ayrı ayrı puanlama bulunmaktadır. Bu yönüyle CPE, CAE’den ayrılmaktadır. CPE ve CAE 5 bölüm bulunmaktadır. PTE Akademik’te ise temel becerilerde 4 bölüm okuma, dinleme, yazma, konuşma puanları; etkinleştirme becerilerinde 6 bölüm dil bilgisi (grammar), sözel akıcılık (oral fluency), telaffuz (pronunciation), yazım / imlâ (spelling), kelime bilgisi (vocabulary), yazılı söylem (written discourse) ayrı ayrı puanlanmaktadır. Becerilerden alınan toplam puanların ortalaması alınır.

Dil yeterlik sınavlarının konuşma ve yazma bölümlerine ilişkin değerlendirmeler, dereceli puanlama anahtarına (rubrik) göre yapılmalıdır. Örnek sınavlarla bu ölçütlerin paylaşılması adayların yazarken dikkat edeceği kuralları bilmeleri açısından önemlidir. Bu ölçütlerin paylaşıldığı sınavlar: CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik, TestDaF, DSD II, telc Deutsch, Goethe-Zertifikat, DELE, CELI, TORFL sınavlarıdır. Ölçütlerin paylaşılmadığı sınavlar ise TYS, DELF&DALF sınavlarıdır. TYS’nin sınav uygulama yönergesinin yazma bölümünün değerlendirmesinde “Yazma bölümündeki katılımcı metinleri en az 2 sınav görevlisi tarafından yazma ölçeğindeki ölçütlere göre değerlendirilir.” (YEE, 2018b: 9) ifadesi yer alsa da bu ölçütler sitede kamuya açık bir şekilde paylaşılmamıştır.

Konuşma becerisinin değerlendirilmesi açısından bazı dil yeterlik sınavlarının dereceli puanlama anahtarının olduğu, bazılarında sadece ölçütlerin olduğu, bazısında herhangi bir ölçüt bilgisi bulunmadığı gözlemlenmiştir. Dereceli puanlama anahtarının paylaşıldığı dil yeterlik sınavları CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik, DSD II, telc Deutsch B2, telc Deutsch C1, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELE Nivel B2, DELE Nivel C1, DELE Nivel C2, CELI 3, CELI 4, CELI 5, TORFL Level 2, TORFL Level 3, TORFL Level 4’tür. Ölçütleri olup puanlamaların olmadığı sınav, TestDaF’tır. TYS, DELF B2, DALF C1, DALF C2 konuşma sınavlarındaki ölçütler örnek sınavlarda paylaşılmamıştır. TYS’nin sınav uygulama yönergesinin konuşma bölümünün değerlendirmesinde “Konuşma bölümü en az 2 sınav görevlisi tarafından konuşma ölçeğindeki ölçütlere göre değerlendirilir.” (YEE, 2018b: 9) ifadesi yer alsa da bu ölçütler sitede kamuya açık paylaşılmamıştır.

3.2. Alınan Puanların Denk Geldiği Sertifika Seviyesine İlişkin Bulgular

Sınavların sertifika seviyeleri B2, C1, C2’dir. Bir adayın bu sertifika seviyelerinden birini alabilmesi için en az alması gereken puanlar bulunmaktadır. Bu bölümde sertifika seviyesine ilişkin puanlandırmalara değinilecektir.

Tablo 3: Puanlara Denk Gelen Sertifika Seviyelerine İlişkin Bilgiler

Dil	Sınavın Adı	Sertifika Seviyeleri					
		Toplam Puan	B2	B2 / C1	C1	C2	
Türkçe	TYS	100	55-70		71-88	89-100	
	CPE	230	Bu seviye bulunmamaktadır.		180-199	200-212 Grade C 213-219 Grade B 220-230 Grade A	
İngilizce	CAE	210	160-179		180-192 Grade C 193-199 Grade B	200-210 Grade A	
	TOEFL iBT	120	72			95	
	PTE Akademik	90	59-75		76-84	85-90	
	TestDaF	Puan Bilgisi Yok	TDN 3	TDN 4	TDN 5	Bu seviye bulunmamaktadır.	
Almanca	DSD II	96	32		52-96	Bu seviye bulunmamaktadır.	
	telc Deutsch	B2	300	180-300			
		C1	214			128-214	
		C2	160				96-160
	Goethe-Zertifikat	B2	100	60-100			
		C1	100			60-100	
		C2 GDS	100				60-100
Fransızca	DELTA & DALF	DELTA B2	100	50-100			
		DALF C1	100			50-100	
		DALF C2	100				50-100
İspanyolca	DELE	Nivel B2	100	60-100			
		Nivel C1	100			60-100	
		Nivel C2	100				60-100
İtalyanca	CELI	CELI 3	200	117-200			
		CELI 4	200			117-200	
		CELI 5	200				117-200
		Level 2	660	436-660			
Rusça	TORFL	Level 3	650			429-650	
		Level 4	687				452-687

Tablolar incelendiğinde 2 farklı sınav uygulaması bulunmaktadır. 1. sınav türü, tek sınavlar. 2. sınav türü her seviye için ayrı ayrı yapılan seviye sınavlarıdır. Tek sınavlarda aday, yapılan sınavdan aldığı puan hangi sertifika seviyesine denk geliyorsa o seviyede sertifika alır. Süreç tek sınavla tamamlanmaktadır. Seviye sınavlarında ise aday hangi seviyede sertifika almak istiyorsa o seviyenin sınavına girmektedir. Gerekli puanı alırsa başarılı olmaktadır. Tek sınavlar YYS, CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik, TestDaF, DSD II sınavlarıdır. Seviye sınavları telc Deutsch, Goethe-Zertifikat, DELTA&DALF, DELE, CELI, TORFL sınavlarıdır. Tek sınav sayısı 7, seviye sınavı sayısı 18'dir.

B2, C1, C2 sertifika seviyesine sahip sınavlar YYS, CAE, PTE Akademik, telc sınavları, Goethe-Zertifikat sınavları, DELTA&DALF sınavları, DELE sınavları, CELI sınavları, TORFL sınavlarıdır. CPE sınavının B2 seviyesi, TestDaF ve DSD II'nin C2 seviyesi bulunmamaktadır. TOEFL iBT sınavının 95-120 puan aralığını C1 ve üzeri seviyesi olarak belirtilmektedir. C2 puanının hangi puan aralığında olduğu bilgisine ulaşamamıştır. TestDaF'ın puanlama sistemi ve seviye aralıkları farklıdır. B2 seviyesi için TDN 3 puanı, B2/C1 seviyesi için TDN 4 puanı, C1 seviyesi için TDN 5 puanı alınmalıdır. Seviyelerin denk geldiği puan aralıkları sınavlara göre değişiklik gösterebilmektedir. B2/C1 ara seviyesi sadece TestDaF sınavında bulunmaktadır.

Bazı sınavların sertifika seviyeleri kendi içerisinde de ayrı derecelendirilmiştir. Bu derecelendirmeler sertifikada da belirtilmektedir. CPE sınavında C2 sertifikası almak için en az 200 puan gereklidir. Fakat sınavda 200-212 puan arası Grade C, 213-219 puan arası Grade B, 220-230 puan arası Grade A olarak derecelendirilir. CAE sınavında C1 sertifikası almak için en az 180 puan gereklidir. Fakat sınavda 180-192 puan arası Grade C, 193-199 puan arası Grade B, 200-210 puan

arası Grade A olarak derecelendirilir. CAE Grade A puan aralığı aynı zamanda C2 sertifikasına ait bir puandır.

telc Deutsch B2 sınavında B2 sertifikası almak için en az 180 puan gereklidir. Sınavın derecelendirmeleri şöyledir: 180-209,5 puan Ausreichend (Geçer), 210-239,5 puan Befriedigend (Orta), 240-269,5 puan Gut (İyi), 270-300 puan Sehr Gut (Pekiyi). telc Deutsch C1 sertifikası almak için en az 128 puan gereklidir. Sınavın derecelendirmeleri şöyledir: 128-150,5 puan ausreichend (Geçer), 151-171,5 puan befriedigend (Orta), 172-192,5 puan gut (İyi), 193-214 puan sehr gut (Pekiyi). telc Deutsch C2 sertifikası almak için en az 96 puan gereklidir. Sınavın derecelendirmeleri şöyledir: 96-111 puan Ausreichend (Geçer), 112-127 puan Befriedigend (Orta), 128-143 puan Gut (İyi), 144-160 puan Sehr Gut (Pekiyi)

CELI 3, CELI 4, CELI 5 sınavlarında her seviye için 117-143 C (yeterli), 144-172 B (iyi), 173-200 arası A (mükemmel) olarak derecelendirilir.

Derecelendirme, sınıflama (grade) uygulaması -Goethe-Zertifikat sınavı hariç- puan aralığı 100'den fazla olan sınavlarda uygulanmıştır. CPE 230 puan, CAE 210 puan, telc Deutsch B2 300 puan, telc Deutsch C1 214 puan, telc Deutsch C2 160 puan, CELI 200 puan en yüksek puanlardır. Goethe-Zertifikat sınavı 100 puan üzerinden değerlendirilmesine rağmen bu sınavda da derecelendirme yapılmıştır. Goethe-Zertifikat B2 ve C1 sınavlarında 60-69,5 arası Ausreichend (Geçer), 70-79,5 arası Befriedigend (Orta), 80- 89,5 arası Gut (İyi), 90-100 arası Sehr Gut (Pekiyi) olarak derecelendirilir. Goethe-Zertifikat C2 sınavında 60-69 arası Ausreichend (Geçer), 70-79 arası Befriedigend (Orta), 80- 89 arası Gut (İyi), 90-100 arası Sehr Gut (Pekiyi) olarak derecelendirilir.

Sınavların baraj puan uygulamasını adayların incelemesi önemlidir. Adayların başarılı olabilmesi için sınavların yönetmeliklerinde belirlenen en düşük puanları adaylar almalıdır.

Tablo 4: Sınavlarda Uygulanan Baraj Puan Uygulamasına İlişkin Bilgiler

Dil	Sınavın Adı	Baraj Puan Uygulaması				Dil Bilgisi	Toplam	
		Okuma	Dinleme	Yazma	Konuşma			
Türkçe	TYS	12,5	12,5	12,5	12,5		50	
	CPE	180	180	180	180	180	180	
	CAE	160	160	160	160	160	160	
İngilizce	TOEFL iBT	B2-18	B2-17	B2-17	B2-20		B2-72	
		C1 ve üzeri-24	C1 ve üzeri-22	C1 ve üzeri-24	C1 ve üzeri-25		C1 ve üzeri 95	
	PTE Akademik	Baraj uygulaması yok. En az puan 10						
Almanca	TestDaF	TDN 3-14	TDN 3-10				Baraj puanları sınavlara göre değişebilir	
		TDN 4-20	TDN 4-15					
		TDN 5-24	TDN 5-19					
Almanca	DSD II	B2-8	B2-8	B2-8	B2-8		B2-32	
		C1-14	C1-14	C1-12	C1-12		C1-52	
	telc Deutsch	B2	Okuma, dinleme, yazma bölümünden toplam en az 135 puan, sözlü anlatım en 45 puan					180
		C1	Okuma, dinleme, yazma bölümünden toplam en az 99 puan, sözlü anlatım en 29 puan					128
		C2	Okuma, dinleme, yazma bölümünden toplam en az 72 puan, sözlü anlatım en 24 puan					96
Goethe-Zertifikat	B2							
	C1	Okuma, dinleme, yazma bölümünden toplam en az 45 puan, sözlü anlatım en 15 puan					60	
Fransızca	DELTA & DALF	DELTA B2	5	5	5	5	20	
		DALF C1	5	5	5	5	20	
		DALF C2	Yazılı anlatım en az 10, sözlü anlatım en az 10					20
İspanyolca	DELE	Nivel B2	Grup 1: Okuma ve yazma en az 30					60
		Nivel C1	Grup 2: Dinleme ve konuşma en az 30					60
		Nivel C2	20		20	20		60

Tablo 4'ün Devamı: Sınavlarda Uygulanan Baraj Puan Uygulamasına İlişkin Bilgiler

Dil	Sınavın Adı	Baraj Puan Uygulaması				Dil Bilgisi	Toplam	
		Okuma	Dinleme	Yazma	Konuşma			
İtalyanca	CELI	CELI 3	Okuma, dinleme, yazma, dil bilgisi bölümünden toplam en az 84 puan, sözlü anlatım en 33 puan				117	
		CELI 4	Okuma, dinleme, yazma, dil bilgisi bölümünden toplam en az 84 puan, sözlü anlatım en 33 puan				117	
		CELI 5	Okuma, dinleme, yazma, dil bilgisi bölümünden toplam en az 89 puan, Sözlü anlatım en 28 puan				117	
Rusça	TORFL	Level 2	99	99	43	96	99	436
		Level 3	99	99	66	99	66	429
		Level 4	89	99	63	108	93	452

Sınavlarda PTE Akademik hariç baraj puan uygulamaları bulunmaktadır. Sınavların baraj puan uygulaması 2 yöntemle yapılmaktadır. 1. yöntemde her beceri için baraj puanı uygulanır. 2. yöntemde yazılı anlatım, sözlü anlatımın ayrı ayrı gruplanıp baraj puan uygulanır.

TYS'de her beceriden en az 12,5 puan alınmalıdır. CPE'de her beceri için en 180 puan, CAE'de her beceri için 160 puan alınmalıdır. TOEFL iBT, B2 seviye karşılığı için okumadan en az 18 puan, dinlemeden en az 17 puan, yazmadan en az 17 puan, konuşmadan en az 20 puan; C1 ve üzeri seviye karşılığı için okumadan en az 24 puan, dinlemeden en az 22 puan, konuşmadan en az 25 puan, yazmadan en az 24 puan alınmalıdır. PTE Akademik'te belirtilen bir baraj puanı yoktur. Fakat en düşük puan 10 baraj puanı olarak alınmıştır.

TestDaF TDN 3 seviyesi için okuma bölümünden en az 14 puan, TDN 4 seviyesi için en az 20 puan, TDN 5 seviyesi için 24 puan alınmalıdır. TestDaF TDN 3 seviyesi için dinleme bölümünden en az 10 puan, TDN 4 seviyesi için en az 15 puan, TDN 5 seviyesi için 19 puan alınmalıdır. TestDaF sınavındaki baraj puanlaması sınavlara göre değişiklik göstermektedir. Sınavların zorluğu ya da kolaylığı baraj puanları etkilemektedir. Yazma ve konuşma becerisine ait puan bilgileri resmî sitesinde paylaşılmamıştır. DSD II sınavında B2 seviyesi için her beceriden en az 8 puan, C1 seviyesi için okuma ve dinlemeden en az 14'er puan yazma ve konuşmadan en az 12'şer puan alınmalıdır. telc Deutsch her sınavında yazılı bölümden (okuma, dinleme ve yazma) en az %60 ve sözlü bölümden en az %60'ı başarı sağlanmalıdır. telc Deutsch B2 sınavında okuma, dinleme, yazma bölümünden toplam en az 135 puan, sözlü anlatım en 45 puan, telc Deutsch C1 sınavında okuma, dinleme, yazma bölümünden toplam en az 99 puan, sözlü anlatım en 29 puan, telc Deutsch C2 sınavından, okuma, dinleme, yazma bölümünden toplam en az 72 puan, sözlü anlatım en 24 puan alınmalıdır. Goethe-Zertifikat sınavlarında okuma, dinleme, yazma bölümünden toplam en az 45 puan, sözlü anlatım en 15 puan alınmalıdır.

DELFB2 ve DALFC1 sınavlarında okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerinin her birinden en az 5 puan, DALFC2 sınavında yazılı anlatım (okuma, dinleme, yazma) toplam en az 10, konuşma bölümünden en az 10 puan alınmalıdır. Sertifika seviyesi ise 50/100'dür.

DELE Nivel B2 ve DELE Nivel C1 sınavlarında Grup 1'de okuma ve yazma Grup 2'de konuşma ve dinleme belirtilmiştir. Grup 1'de en az 30 puan, Grup 2'de en az 30 puan alınmalıdır. DELE Nivel C2'de okuma ve dinlemeden en az 20, yazmadan en 20, konuşmadan en az 20 puan alınmalıdır.

CELI 3 sınavlarında okuma, dinleme, yazma, dil bilgisi bölümünden toplam en az 84 puan, sözlü anlatımdan en 33 puan alınmalıdır. CELI 4 sınavlarında okuma, dinleme, yazma, dil bilgisi bölümünden toplam en az 84 puan, sözlü anlatımdan en 33 puan alınmalıdır. CELI 5 sınavlarında okuma, dinleme, yazma, dil bilgisi bölümünden toplam en az 89 puan, sözlü anlatımdan en 28 puan alınmalıdır.

TORFL sınavlarının baraj puan uygulaması her seviye için %66' tır. Her bölümdeki beceri ve toplam puanlar farklı olduğu için %66'ya denk gelen toplam puanlar şu şekildedir: TORFL Level 2; 436 puan, TORFL Level 3; 429 puan, TORFL Level 4; 452 puandır. TORFL sınavlarında sadece herhangi bir bölümde baraj %60'a adayın lehine düşürülebilmektedir.

Baraj puan uygulaması olan sınavlarda –TYS ve DELF&DALF hariç- baraj puanları toplamı aynı zamanda sertifika seviyelerine denk gelmektedir. Örneğin telc Deutsch B2 sertifikası almak için aday en az 180 puan almalıdır. telc Deutsch'un B2 baraj puanları okuma, dinleme, yazma

bölümünden 135 puan, sözlü anlatımdan 45 puan toplam 180 puandır. Burada bir eşitlik söz konusudur. Fakat TYS ve DELF&DALF'ta durum farklıdır. TYS'deki baraj puan uygulamasına göre aday, her bölümden 25 puan üzerinden en az 12,5 puan almalıdır. Bu puanların toplamı 50'dir. TYS'de B2 sertifikası alması için adaya en az 55 puan gereklidir. Aday bölümlerdeki baraj puanlarını alsa bile B2 sertifikası almak için 5 puana daha ihtiyaç duymaktadır. Aynı durum DELF&DALF'ta bulunmaktadır. Aday, DELF B2 ve DALF C1 sınavında her bölüm için en az 5 puan, DALF C2 sınavında yazılı anlatımdan 10 puan, sözlü anlatımdan 10 toplamda 20 puan almalıdır. Sınavlardaki sertifika seviyesi ise 50 puandır. Adayın sertifika alabilmesi için 30 puana daha ihtiyacı vardır.

Sınavların toplam puanları ve sertifika seviyeleri farklılık göstermektedir. Sınavlara göre sertifika seviyelerinin başarı yüzde oranlarının incelenmesi sınavlara göre sertifika seviye zorluğunun bilinmesini sağlar. Aşağıdaki tabloda sınavlara göre sertifika almak için gerekli puanlar ve başarı oranlarına ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

Tablo 5: Sınavlara Göre Sertifika Almak için Gerekli Puanlar ve Başarı Oranlarına İlişkin Bilgiler

Dil	Sınavın Adı	Sertifika Seviyeleri							
		Toplam Puan	B2	Yüzde Oranı	C1	Yüzde Oranı	C2	Yüzde Oranı	
Türkçe	TYS	100	55	55	71	71	89	89	
	CPE	230	Bu seviye yok		180	78	200	87	
İngilizce	CAE	210	160	76	180	86	200	95	
	TOEFL iBT	120	72	60	C1 ve üzeri 95 puan			79	
	PTE Akademik	90	59	66	76	84	85	94	
	TestDaF	Puan bilgisi yok	TDN 3		TDN 5		Bu seviye yok		
Almanca	DSD II	96	32	33	52	54	Bu seviye yok		
	telc Deutsch	B2	300	180	60				
		C1	214			128	60		
		C2	160					96	60
	Goethe-Zertifikat	B2	100	60	60				
		C1	100			60	60		
C2 GDS		100					60	60	
Fransızca	DELTA & DALF	DELTA B2	100	50	50				
		DALF C1	100			50	50		
		DALF C2	100					50	50
İspanyolca	DELE	Nivel B2	100	60	60				
		Nivel C1	100			60	60		
		Nivel C2	100					60	60
İtalyanca	CELI	CELI 3	200	117	59				
		CELI 4	200			117	59		
		CELI 5	200					117	59
Rusça	TORFL	Level 2	660	436	66				
		Level 3	650			429	66		
		Level 4	687					452	66

Tablo incelendiğinde, B2 sertifika seviyesinde başarı oranları %33 ile %76 arasında değişmektedir. DSD II %33 ile en düşük sertifika başarı yüzdesine, CAE %76 ile en yüksek sertifika başarı yüzdesine sahiptir. DSD II sınavlarına 11. ve 12. sınıf öğrencileri girdiği için seviyenin düşük tutulduğu düşünülmektedir. C1 sertifika seviyesinde başarı oranları %50 ile %86 arasında değişmektedir. DALF C1 %50 ile en düşük sertifika başarı yüzdesine, CAE %86 ile en yüksek sertifika başarı yüzdesine sahiptir. C2 sertifika seviyesinde başarı oranları %50 ile %95 arasında değişmektedir. DALF C2 %50 ile en düşük sertifika başarı yüzdesine, CAE %95 ile en yüksek sertifika başarı yüzdesine sahiptir. CAE sınavın C2 sertifika seviyesinin CPE C2 sertifika seviyesinde yüksek çıkmasında tavan puan etkili olmuştur. Yoksa CPE, CAE'ye göre üst bir sınavdır.

TYS, B2 seviyesinde 11 sertifika puanı olan sınavlar arasında (TestDaF hariç) %55 sertifika seviye yüzdesiyle 9. sıradadır. C1 seviyesinde 12 sertifika puanı olan sınavlar arasında (TestDaF

hariç) %71 sertifika seviye yüzdesiyle 5. sıradadır. C2 seviyesinde 10 sertifika puanı olan sınavlar arasında (TOEFL iBT hariç) %89 sertifika seviye yüzdesiyle 3. sıradadır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç ve Tartışma

Burada, uluslararası alanda uygulanan dil yeterlik sınavlarının ölçme-değerlendirme ölçütlerindeki farklılıklar incelenmiştir.

Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1- Toplam puanın her beceriye eşit dağıtıldığı sınavlar TYS, CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik, DSD II, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELF B2, DALF C1, DELE Nivel B2, DELE Nivel C1 sınavlarıdır.

2- TYS sınav sonuç belgesinde, diğer dil yeterlik sınavlarının belgelerinde olduğu gibi okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerileri puanları ayrı ayrı gösterilmektedir.

3- Sınavlardaki sertifika seviyelerine ait başarı oranları değişkenlik göstermektedir. B2 sertifika seviyesi olan 12 sınav bulunmaktadır. B2 sertifikası almak için sınavlardan en az şu puanlar alınmalıdır: TYS 55 puan (%55), CAE 160 puan (%76), TOEFL iBT 72 puan (%60), PTE Akademik 59 puan (%66), TestDaF TDN3 (puanlama bilgisi yok), DSD II 32 puan (%33), telc Deutsch B2 180 puan (%60), Goethe-Zertifikat B2 60 puan (%60), DELF B2 50 puan (%50), DELE Nivel B2 60 puan (%60), CELI 3 117 puan (%59), TORFL Level 3 436 puan (%66) dir. TYS'nin B2 sertifika seviye puan yüzdesi, 9 sınavın B2 sertifika seviye puan yüzdesinden düşüktür.

C1 sertifika seviyesi olan 13 sınav bulunmaktadır. C1 sertifikası almak için sınavlardan en az şu puanlar alınmalıdır: TYS 71 puan (%71), CPE 180 puan (%78), CAE 180 puan (%86), TOEFL iBT 95 puan (%79), PTE Akademik 76 puan (%84), TestDaF TDN5 (puanlama bilgisi yok), DSD II 52 puan (%54), telc Deutsch C1 128 puan (%60), Goethe-Zertifikat C1 60 puan (%60), DALF C1 50 puan (%50), DELE Nivel C1 60 puan (%60), CELI 4 117 puan (%59), TORFL Level 4 429 puan (%66)'dir. TYS'nin C1 sertifika seviye puan yüzdesi, 4 sınavın C1 sertifika seviye puan yüzdesinden düşüktür.

C2 sertifika seviyesi olan 10 sınav bulunmaktadır. C2 sertifikası almak için sınavlardan en az şu puanlar alınmalıdır: TYS 89 puan (%89), CPE 200 puan (%87), CAE 200 puan (%95), PTE Akademik 85 puan (%94), telc Deutsch C2 96 puan (%60), Goethe-Zertifikat C2 60 puan (%60), DALF C2 50 puan (%50), DELE Nivel C2 60 puan (%60), CELI 4 117 puan (%59), TORFL Level 4 452 puan (%66)'dir. TYS'nin C2 sertifika seviyesi puan yüzdesi, 2 sınavın C2 sertifika seviye puan yüzdesinden düşüktür.

4- TYS ve diğer dil yeterlik sınavlarında baraj puan uygulaması bulunmaktadır. Dil yeterlik sınavlarına göre baraj puanının toplam puana göre denk geldiği başarı yüzdeleri TYS %50, CPE (C1 seviyesi) %78, CAE (B2 seviyesi) %76, TOEFL iBT (B2 seviyesi) %60, PTE Akademik baraj uygulaması bulunmamaktadır, TestDaF sınavlara göre değişmektedir, DSD II (B2 seviyesi) %33, telc Deutsch (B2, C1, C2 seviyesi) %60, Goethe-Zertifikat (B2, C1, C2 seviyesi) %60, DELF&DALF %20, DELE (B2, C1, C2 seviyesi) %60, CELI (B2, C1, C2 seviyesi) %59, TORFL (B2, C1, C2 seviyesi) %66 oranındadır.

Baraj puan uygulaması olan dil yeterlik sınavlarında- TYS ve DELF&DALF hariç- baraj puanları toplamı aynı zamanda sertifika seviyelerine denk gelmektedir. TYS'de ise baraj puanları (her beceri için en az 12,5 puan) toplam 50 puan, B2 sertifika seviyesi 55 puandır. DELF&DALF sınavlarının baraj puanları toplamı 20 puan, sertifika seviyesi 50 puandır.

5- CPE, CAE, telc Deutsch B2, telc Deutsch C1, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2, CELI 3, CELI 4, CELI 5 sınavların sertifika puanları, sertifika puan aralıkları içerisinde de ayrıca derecelendirilmiştir. Bu derecelendirmeler sertifikada da belirtilmiştir.

6- Yazma sınavının puanlama ölçütleri dereceli puanlama anahtarına göre yapılmaktadır. Bu anahtarlar CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik, TestDaF, DSD II, telc Deutsch B2, telc Deutsch C1, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELE Nivel B2, DELE Nivel C1, DELE Nivel C2, CELI 3, CELI 4, CELI 5, TORFL Level 2, TORFL

Level 3, TORFL Level 4 sınavlarıyla paylaşılmıştır. TYS ve DELF&DALF'ın örnek sınavlarında yazma becerisini değerlendirmede kullanılan herhangi bir dereceli puanlama anahtarı paylaşılmamıştır.

7- Konuşma sınavının puanlama ölçütleri dereceli puanlama anahtarına göre yapılmaktadır. Bu anahtarlar CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Akademik, DSD II, telc Deutsch B2, telc Deutsch C1, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELE Nivel B2, DELE Nivel C1, DELE Nivel C2, CELI 3, CELI 4, CELI 5, TORFL Level 2, TORFL Level 3, TORFL Level 4 sınavlarıyla paylaşılmıştır. Ölçütlerin olup puanlamaların olmadığı sınav, TestDaF'tır. TYS ve DELF&DALF'ın konuşma becerisini değerlendirmede kullanılan herhangi bir dereceli puanlama anahtarı paylaşılmamıştır.

Araştırmada tartışma konusu olarak TYS'deki baraj puanıyla (50); B2 sertifika seviyesinin (55 puan) farklı olması söylenebilir. Aday baraj puanı olsa bile sertifika almak için en az 5 puan daha almalıdır. Bu uygulama TYS ve DELF&DALF sınavlarında bulunmaktadır.

4.2. Öneriler

1- B2 sertifika seviyesi, diğer dil yeterlik sınavların çoğunda da geçer sınır olan 60 puan olabilir. C2 sertifika puanı 89'dan 85'e düşürülüp derecelendirme yapılabilir [C2 Seviye C (85-89), C2 Seviye B (90-94), C2 Seviye A (95-100) gibi].

2- TYS'deki baraj puan toplamı B2 sertifika seviyesine eşitlenebilir. Her becerinin baraj puanı 15 olup toplam 60 puan B2 sertifikasına denk gelebilir.

3- TYS'nin örnek sınavına ait okuma ve dinleme bölümünün cevap anahtarı elektronik tabloda yazılıp sitede paylaşılmıştır. Örnek sınavın cevap anahtarı, gerçek sınavda adaya verilecek optik cevap kâğıt üzerinde işaretlenip paylaşılması, adayın optik kâğıt düzenini önceden görmesi açısından önemlidir. Bu konuda telc Deutsch, Goethe-Zertifikat, CELI, DELF'in örnek sınavlarına ait web sitelerinde paylaşılan cevap anahtarları incelenebilir.

4- Yazma ve konuşma sorularının dereceli puanlama anahtarı, sitedeki örnek sınavla beraber paylaşılabilir. Aday hangi ölçütlerin bulunduğunu inceleyerek hazırlıklarını bu ölçütlere göre yapabilir.

KAYNAKÇA

Cambridge (2018a). *Cambridge Proficiency English*. Retrieved November 5, 2018 from <https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/proficiency/>

Cambridge (2018b). *Cambridge Advanced English*. Retrieved November 5, 2018 from <https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/advanced/>

Cervantes (2018). *Diplomas de Espanol Como Lengua Extranjera*. Retrieved January 23, 2018 from <https://exámenes.cervantes.es/es/dele/exámenes>

CIEP (2018). *Diplôme D'études En Langue Française / Diplôme Approfondi En Langue Française*. Retrieved January 25, 2018 from <http://www.ciep.fr/en>

ETS (2018). *Test of English as a Foreign Language Internet Based Test*. Retrieved January 25, 2018 from <https://www.ets.org/>

Güneş, P. ve Kılıç, D. (2016). Dereceli Puanlama Anahtarı ile Öz, Akran ve Öğretmen Değerlendirmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(39), 58-69.

Goethe (2018) *Goethe-Zertifikat*. Retrieved January 25, 2018 from <https://www.goethe.de/de/index.html>

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 4(3), 21-28.

Köse, D. (2008). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sınavların Hazırlanması ve Uygulanması. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, (139), 36- 47.

Pearson (2018). *Pearson Test of English Academic*. Retrieved July 26, 2018 from <https://tr.pearson.com/tr.html>

- Perugia (2018). *Certificato Di Lingua Italiana*. Retrieved January 25, 2018 from <https://www.cvl.it/categorie/categoria-64?explicit=SI>
- Pushkin (2018). *Test of Russian as a Foreign Language*. Retrieved January 25, 2018 from <http://www.pushkin.institute/Certificates/CGT/ekzameny-v-sisteme-trki.php>
- ÖSYM (2016). *Yabancı Dil Sınavları Eşdeğerlikleri*. <https://www.osym.gov.tr/TR,10220/yabanci-dil-sinavlari-esdegerlikyonergesi-ve-esdegerlik-tablosu-26022016.html> adresinden 25 Şubat 2016 tarihinde edinilmiştir.
- Şimşek, H. (2009). Eğitim Tarihi Araştırmalarında Yöntem Sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 33-51.
- Telc (2013). *Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi -Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme [Common European Framework of Reference for Languages - Learning, Teaching and Assessment]*. Frankfurt, Germany: Telc GmbH.
- Telc (2018). *The European Language Certificates*. <https://www.telc.net/tr/sinav-katilimcileri/dil-sinavlari.html> adresinden 26 Temmuz 2018 tarihinde edinilmiştir.
- TestDaF (2019). *Der Test Deutsch als Fremdsprache*. Retrieved January 26, 2018 from <https://www.testdaf.de/>
- YEE (2018a). *Türkçe Yeterlik Sınavı*. <https://tys.yee.org.tr/> adresinden 8 Ocak 2018 tarihinde edinilmiştir.
- YEE (2018b). *Türkçe Yeterlik Sınavı (TYS) Uygulama Yönergesi*. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- ZfA (2018). *Deutsches Sprachdiplom II*. Retrieved July 26, 2018 from https://www.bva.bund.de/SharedDocs/Organisationseinheiten/DE/Abteilung_ZfA/Abteilung_ZfA.html

EXTENDED SUMMARY

Purpose

In language proficiency exams, determining which language skill is learned and (or) taught is of great importance. The aim of this research is to compare the Turkish Proficiency Exam (TPE) with the language proficiency exams applied in the international arena in terms of measurement and evaluation criteria and to determine the qualitative appearance of TPE.

Methodology

In the research, case study, one of the qualitative research methods, was used. The comparison of the exams has been handled within the framework of sub-categories with a nested multi-state pattern. The data were analyzed by content analysis technique.

The data sources of the research are language proficiency exams. Language proficiency exams (TPE and CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Academic for English; TestDaF for German, DSD II, telc Deutsch and Goethe-Zertifikat for French; DELF & DALF for French, DELE for Spanish, CELI for Italian, TORFL for Russian). Documents, information and documents related to the content of the sample exams for internationally valid language proficiency exams with TPE have been examined as the data source of this research.

Findings

When the total scores of the exams are examined, the exams with a total exam score of 100 are TPE, Goethe-Zertifikat, DELF & DALF, DELE exams. CPE total 230 points, CAE total 210 points, TOEFL iBT total 120 points, PTE Academic total 90 points, DSD II total 96 points, telc Deutsch B2 total 300 points, telc Deutsch C1 total 214 points, telc Deutsch C2 total 160 points, CELI exams are evaluated over a total of 200 points. TORFL Level 2; 660 points, Level 3; 650 points, Level 4 is evaluated over 687 points. While the scores of the reading and listening skills of the TestDaF exam are stated, there is no explanation regarding the writing and speaking scores. Scores range from 96 to 687 points.

While scoring the exams, 2 methods were followed. In first method, the sum of the points obtained in the skills constitutes the total score. These exams are TPE, TOEFL iBT, DSD II, TestDaF, telc Deutsch exams, Goethe-Zertifikat exams, DELF & DALF exams, DELE exams, CELI exams, TORFL exams. In second method, the points obtained from each skill are summed and averaged. These exams are CPE, CAE, PTE Academic exams.

Evaluations for the speaking and writing sections of most language proficiency exams are made according to the rubric. Exams where these criteria are shared are: CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Academic, TestDaF, DSD II, telc Deutsch, Goethe-Zertifikat, DELE, CELI, TORFL exams. The exams for which the criteria are not shared are TPE, DELF & DALF exams.

It has been observed that some language proficiency exams have graded scoring keys in terms of evaluating speaking skills, some have only criteria, and some do not have any criteria information. Language proficiency exams in which rubric is shared CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Academic, DSD II, telc Deutsch B2, telc Deutsch C1, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELE Nivel B2 is DELE Nivel C1, DELE Nivel C2, CELI 3, CELI 4, CELI 5, TORFL Level 2, TORFL Level 3, TORFL Level 4. TestDaF is the exam which has criteria but no scores. The criteria in TPE, DELF B2, DALF C1, DALF C2 speaking exams were not shared in the sample exams.

Conclusion and Discussion

The research has reached the following conclusions:

1- Exams where the total score is distributed equally to each skill TPE, CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Academic, DSD II, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELF B2, DALF C1, DELE Nivel B2 are DELE Nivel C1 exams.

2-As in other language proficiency exams, reading, listening, writing and speaking skills scores are shown separately in the TPE exam result document.

3- The success rates of the certificate levels in the exams vary.

4- There is a threshold point application in TPE and other language proficiency exams.

5- CPE, CAE, telc Deutsch B2, telc Deutsch C1, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2, CELI 3, CELI 4, CELI 5 exam scores are also within the certification score ranges. It is also rated. These ratings are also stated in the certificate.

6- Graded scoring keys containing scoring criteria of the writing exam CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Academic, TestDaF, DSD II, telc Deutsch B2, telc Deutsch C1, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS, DELE Nivel B2, DELE Nivel C1, DELE Nivel C2, CELI 3, CELI 4, CELI 5, TORFL Level 2, TORFL Level 3, TORFL Level 4. No graded scoring keys were used to evaluate the writing skills of TPE and DELF & DALF in the sample exams.

7- Rubrics containing scoring criteria of speaking exam shared with CPE, CAE, TOEFL iBT, PTE Academic, DSD II, telc Deutsch B2, telc Deutsch C1, telc Deutsch C2, Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Zertifikat C2 GDS DELE Nivel B2, DELE Nivel C1, DELE Nivel C2, CELI 3, CELI 4, CELI 5, TORFL Level 2, TORFL Level 3, TORFL Level 4 exams. The exam which has criteria but no scoring is TestDaF. No graded scoring keys used in evaluating the speaking skill of TPE and DELF & DALF were shared.

Depending on the results obtained in the research, the following recommendations were made:

1- The level of B2 certification may be 60 points, which is the passing limit in most other language proficiency exams. The C2 certificate score can be reduced from 89 to 85 [such as C2 Level C (85-89), C2 Level B (90-94), C2 Level A (95-100)].

2- The restricted score total in TPE can be equalized to the level of B2 certificate. The threshold score of each skill is 15 and a total of 60 points can correspond to the B2 certificate.

3- The answer key of the reading and listening section of the TPE sample exam was written in the spreadsheet and shared on the site. The key to the sample exam is to mark and share the optical answer paper to be given to the candidate in the actual exam, so that the candidate can see the optical paper layout in advance. Answer keys shared on the websites of sample exams of telc Deutsch, Goethe-Zertifikat, CELI, DELF can be examined in this regard.

4- Rubric of writing and speaking questions can be shared with the sample exam on the site. The candidate can make his preparations according to these criteria by examining which criteria are available.